

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ▪ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ▪ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΙΕΤΟΥΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: _____ 22 / 2 / 2025 ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της.

(___ /10 μονάδες)

α. Ο Γερμανός Καραβαγγέλης διαπραγματεύθηκε με τους Αρμένιους καθώς και με τους μουσουλμάνους του Πόντου, μια μορφή συνομοσπονδίας.

β. Το «Χάτι Χουμαγιούν» (1856) οδήγησε στη σταδιακή υποχώρηση του δυσμενούς κλίματος για τους υπόδουλους Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

γ. Η άφιξη των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής, πέρα από το γεγονός ότι αποτέλεσε μία πρωτοφανή ανθρώπινη τραγωδία, λειτούργησε ως καταλύτης στη δυναμική της ελληνικής κοινωνίας.

δ. Το πιστωτικό σύστημα της χώρας βρισκόταν πραγματικά, κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα σε πρωτόγονη κατάσταση.

ε. Στον οικονομικό τομέα, κατά την περίοδο 1910-1922 ο βενιζελισμός θεωρούσε τους Έλληνες ομογενείς ως μοχλό έκφρασης και ανάπτυξης του ελληνισμού.

A.2. Να καταγράψετε:

(___ /15 μονάδες)

α) το περιεχόμενο του όρου «**Φροντιστήριο Τραπεζούντας**»

β) τα **προϊόντα** στα οποία στηριζόταν η **αγροτική οικονομία** του Πόντου κατά το 2^ο μισό του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

B.1. Να αναλύσετε τα **οφέλη** που προέκυψαν για την **ελληνική οικονομία**:

α. μετά την επιβολή του **Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου** (ΔΟΕ) το 1898 (6 μονάδες)

β. μετά την ίδρυση της **Τράπεζας της Ελλάδος** τον Μάιο του 1927. (6 μονάδες)

(___ /12 μονάδες)

B.2. Αναφορικά με την **ελληνική αστική τάξη** του εξωτερικού να αναφερθείτε:

α) στη στάση της στη διαδικασία διαμόρφωσης και υλοποίησης των επιλογών του «**βενιζελισμού**», κατά την δεύτερη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα (7 μονάδες)

β) στην **πατριωτική συνεισφορά** της από τον ρωσο-οθωμανικό πόλεμο του 1828-1829 έως το 1912. (6 μονάδες)

(___ /13 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Αφού λάβετε υπόψη σας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των κειμένων που ακολουθούν, να αναφερθείτε στη **μεθοδευμένη εξόντωση** των Ελλήνων του Πόντου από τους Νεότουρκους και τους Κεμαλικούς κατά την περίοδο **1916-1923**. (___ /25 μονάδες)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το 1915 έγινε η γενοκτονία των Αρμενίων με ενάμισι εκατομμύριο νεκρούς, ενώ το 1916 άρχισε η γενοκτονία των Ελλήνων στον Πόντο.

Η σφαγή των Αρμενίων τρομοκράτησε τους Έλληνες του Πόντου, οι οποίοι κατάλαβαν ότι θα ήταν τα επόμενα θύματα. Συγκλονιστική είναι η μαρτυρία του Στάθη Χριστοφορίδη που υπήρξε, το 1915, ακούσιος μάρτυρας της σφαγής των αρμενοπαίδων της Τραπεζούντας. Αναφέρει ότι οι σφαγείς φώναζαν: «Αμποτε και ς' σου Ρωμανίων! Ατουνούς πα' αέτς' θα 'φτάμε!» (Αμποτε και στων Ελλήνων! Και αυτούς έτσι θα κάνουμε). Και τελειώνει την αφήγησή του ο Χριστοφορίδης «Υστερνά ασ' έναν χρόνον, εμάς πα' εκατάστρεψαν». [...] Ήταν τέτοια η ένταση και η έκταση των διωγμών, ώστε ακόμη και οι σύμμαχοι των Τούρκων διατύπωσαν εγγράφως τις αντιρρήσεις τους. Ο μαρκήσιος Pallavicini έγραφε τον Ιανουάριο του 1918: «Είναι σαφές ότι οι εκτοπισμοί του ελληνικού στοιχείου δεν υπαγορεύονται ουδαμώς από στρατιωτικούς λόγους και επιδιώκουν κακώς εννοουμένως πολιτικούς σκοπούς». Την ίδια άποψη εξέφραζαν και σώφρονες Τούρκοι, όπως ο Βεχίπ πασάς, ο οποίος υποστήριζε ότι ο εκτοπισμός των Ελλήνων ήταν περιττός από στρατιωτικής άποψης.

Βλάσης Αγτζίδης, Η γενοκτονία των Ελλήνων στον Πόντο, Καθημερινή, 3 Ιουνίου 2001.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η διαδικασία εκτοπισμού επιταχύνθηκε μετά την ελληνική απόβαση. [...] Αμάσεια, χωριό Tasona-Hacıbey, έτος 1921, μήνας Ιούνιος, ο Βασίλης Βασιλειάδης αναφέρει: «Τσαπίζαμε καλαμπόκια [...] Έφτασε το μαντάτο. Οι τσέτες του Τοπάλ Οσμάν χτύπησαν το ελληνικό χωριό Hacıbey στις όχθες του ποταμού Yasilirmak. Μάζεψαν όλους τους κατοίκους του χωριού, τους έσφαξαν στις όχθες του ποταμού και τους έριξαν μέσα στα νερά. [...] Διασώθηκαν μόνο 18 άτομα που κρύφτηκαν και παρέμειναν στο χωριό. Όλοι οι άλλοι χάθηκαν.

Pervin Erbil, Η Νιόβη θρηνούσε για τη Μικρά Ασία, Αθήνα, εκδόσεις Τσουκάτου 2004, σελ. 60.

Δ.1. Αξιοποιώντας το παρακάτω κείμενο και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην επέκταση της **παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα** και στους παράγοντες που κατέστησαν απαραίτητη την κυριαρχία της μεθόδου «**κλήριγκ**» στις διεθνείς συναλλαγές της χώρας, αλλά και στα **αποτελέσματα** που προέκυψαν στην **οικονομία** από την εφαρμογή της

(___ /25 μονάδες)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η βασική αρχή της νέας εμπορικής πολιτικής ήταν ότι οι εισαγωγές έπρεπε, όσο ήταν δυνατόν, να πληρώνονται με τα εξαγόμενα εθνικά προϊόντα. Η μέθοδος των clearing αποφεύγει σε μεγάλο βαθμό την παρεμβολή του συναλλάγματος και γι' αυτό συγκρίνεται με τις πρωτόγονες μορφές των ανταλλαγών. Με το μηχανισμό αυτό, κάθε χώρα εξωθείται να μην εισάγει προϊόντα άλλης, παρά μόνο υπό τον όρο ότι αυτή η τελευταία δέχεται να εισαγάγει σ' αντιστάθμιση προϊόντα ίσης αξίας της πρώτης. Η μορφή αυτή του εμπορίου προτιμήθηκε στο μεσοπόλεμο από πολλές χώρες, γιατί επέτρεπε την εξοικονόμηση συναλλάγματος και για τις δύο εμπορευόμενες πλευρές.(...)

Η μέθοδος clearing επέτρεπε διάφορες παραλλαγές γύρω από το ποσοστό των εισαγωγών που θα καλύπτονταν με εξαγόμενα προϊόντα και γύρω από το ποσοστό που θα καλυπτόταν με καθαρό συνάλλαγμα. Οι συγκεκριμένες συμφωνίες κλείστηκαν με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων ετών. Το πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής ήταν ότι στηριζόταν σε συμφωνίες ολιγόμηνης διάρκειας,

ανανεώσιμες, πράγμα που έδινε στο μηχανισμό clearing μια ιδιαίτερη ευκαμψία και ικανότητα προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.(...)

Το κράτος όμως παράλληλα ανέλαβε, με τον τρόπο αυτό, την προώθηση των εξαγωγών, σαν ένα μέσο για την βελτίωση των δημοσιονομικών πραγμάτων. Η οργάνωση του εξωτερικού εμπορίου με επίκεντρο το κράτος είχε μια ακόμα αξιοσημείωτη επίπτωση: παρακίνησε τους εμπόρους να οργανωθούν σε ενώσεις εισαγωγέων και εξαγωγέων, με την κρατική αιγίδα και κατοχύρωση. Στα πλαίσια αυτά των ενώσεων, ο κάθε έμπορος διατηρούσε μια προσωπική μερίδα από τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές με βάση τις επιδόσεις των τελευταίων χρόνων. Έτσι, η ανάπτυξη του εμπορικού clearing, εκτός από τις πολλές επιπτώσεις που είχε, ενίσχυσε τον έλεγχο του κράτους πάνω στο εξωτερικό εμπόριο και οδήγησε στην καρτελλοποίηση¹ της ελληνικής αγοράς. Στην ουσία, το εμπορικό clearing, με την τάση προς την δημοσιοποίηση και καρτελλοποίηση του εξωτερικού εμπορίου, εμφάνιζε πια τους εμπόρους σαν απλούς φορείς των αναγκών και των θελήσεων της κρατικής πολιτικής.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ'

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Δεν λείπουν (από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ως το 1938) τα μέτρα για την αύξηση της εθνικής παραγωγής: μεγάλα έργα, οδικές κατασκευές, επισκευή λιμανιών, στεγαστικά έργα για τους πρόσφυγες, αποξηραντικά έργα στη Μακεδονία καθώς και οικονομικά μέτρα, όπως η σταθεροποίηση του νομίσματος κι η δημιουργία της Τράπεζας της Ελλάδας (1927), η εφαρμογή της νέας διατίμησης για την προστασία της εθνικής βιομηχανίας (1926). Οι καλλιεργούμενες επιφάνειες αυξάνουν αισθητά, το εμπόριο δεκαπλασιάζεται σχεδόν, περνώντας για την περίοδο 1921-1930 σε 1.375,81 δρχ. (σταθερό νόμισμα) κατά κάτοικο ως προς τις εισαγωγές και σε 696,81, δρχ. ως προς τις εξαγωγές· σε σχέση όμως με την περίοδο 1911-1920 ελαττώνεται, αν υπολογιστεί σε χρυσές δραχμές. Η χωρητικότητα της ναυτιλίας ανέρχεται σε 1.315.473 το 1928, σε 1.929.191 το 1938. Η βιομηχανία σημειώνει γρήγορη επέκταση όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακας:

Έτη	Εργοστάσια	Εργάτες	Ισχύς σε cv	Αξία της παραγωγής
1917	2.213	35.000	70.000	200 εκατομ
1929	4.000	110.000	230.000	7.210 εκατομ
1938	4.515	140.000	277.000	13.565 εκατομ.

Ωστόσο, η ευημερία αυτή είναι φαινομενική και δεν εξυπηρετεί παρά μια μειοψηφία, γιατί βασίζεται κατά πρώτο λόγο στο ξένο κεφάλαιο που εισάγεται μαζικά με τη μορφή δανείων και ελέγχει την οικονομία της χώρας. Το ολικό ποσό των εξωτερικών δανείων απ' το 1923 ως το 1932 φτάνει στα 1.654 εκατ. χρυσές δρχ. Έτσι η διεθνής κρίση του 1931 επηρεάζει βαθιά την οικονομία και τα δημοσιονομικά της Ελλάδας. Ούτε οι σκληρές επιβαρύνσεις που ανέρχονται κατ' άτομο σε 114 χρυσές δρχ. το 1928-1929 (έναντι 29,1 χρυσές δρχ. το 1920), ούτε οι διάφορες επινοήσεις των διαδοχικών κυβερνήσεων κατορθώνουν ν' αναχαιτίσουν τη χρεωκοπία, που κηρύσσεται στα 1932. Όταν πέρασε η κρίση, η οικονομική ζωή φαίνεται να ξαναπαίρνει την ομαλή πορεία της. [...]

Ν. Γ. Σβορώνου, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, σ.129-131

Σαν σήμερα 22 Φεβρουαρίου...

1821: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης διαβαίνει τον Προύθο για να κηρύξει την Επανάσταση στη Μολδοβλαχία.

1 Καρτελλοποίηση: Η σύμπραξη μεταξύ ολιγοπωλιακών επιχειρήσεων για κοινό καθορισμό τιμών ή προώθηση των συμφερόντων τους.

1848: Ξεσπά η λεγόμενη «Φεβρουαριανή Επανάσταση» στη Γαλλία, που θα οδηγήσει στην κατάργηση της και στην εγκαθίδρυση της Β' Γαλλικής Δημοκρατίας.

1917: Ξεσπούν απεργιακές κινητοποιήσεις στη Ρωσία, που θα οδηγήσουν στη λεγόμενη Φεβρουαριανή Επανάσταση και στο τέλος της κυριαρχίας των Τσάρων, με την καθαίρεση του Νικολάου Β'.

1918: Γεννήθηκε ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Ήταν Ελληνοκύπριος αγωνιστής της ΕΟΚΑ που συμμετείχε στον Απελευθερωτικό Αγώνα 1955-1959 κατά της αγγλικής κατοχής.

1972: Αμερικανός Πρόεδρος επισκέπτεται για πρώτη φορά την Κίνα κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Ο Ρίτσαρντ Νίξον στις επαφές του κατά την επτάήμερη περιοδεία στην Κίνα για την εξομάλυνση των σινοαμερικανικών σχέσεων απεύθυνε έκκληση στην Κίνα να προσχωρήσει στα Ηνωμένα Έθνη.